

*Edice a materiály***Galerie amatérských filmařů**

Do pravidelné rubriky *Edice a materiály* jsou zařazeny ukázky z výstupů několikaletého projektu Národního filmového archivu, souvisejícího se zvýšeným zájmem této instituce o oblast neprofesionální kinematografie. „Galerie amatérských filmařů“, jak se tento projekt nazývá, představuje kolekci zhruba hodinových záznamů výpovědí významných amatérských filmařů, které později doplnili činovníci a organizátoři festivalů, jejichž aktivity jsou spojeny s amatérským filmovým hnutím na území České republiky. Ve svém celku Galerie zahrnuje období takřka od počátků organizované kinoamatérské činnosti ve třicátých letech až do současnosti.

Při realizaci projektu NFA navázal spolupráci s filmaři důvěrně obeznámenými s prostředím amatérského filmu, Rudolfem Mihlem a Pavlem Vrbatou, kteří technicky zajistili vlastní natáčení těchto „portrétů“ na digitální videozáznam. S přispěním historičky NFA PhDr. Evy Struskové byly vybrány počáteční okruhy otázek, které zpovídané osoby směřovaly k určitým tématům a oblastem:

1. Curriculum vitae (rodina, školy, zaměstnání, bydliště, zájmy)
2. Jak jsem se dostal k filmování
3. Moje filmová technika
4. Témata, která mne zajímala
5. Problémy s filmovými projekty (technické realizační, cenzurní a jiné)
6. Členství v klubu amatérského filmu, informace o historii klubu
7. Filmové přehlídky a ocenění
8. Jak vidím budoucnost amatérského filmu
9. Co mi dal (vzal) život s amatérským filmem

Dne 3. dubna 1999 proběhlo první natáčení, během něhož na svoje působení v amatérské kinematografii vzpomínal významný brněnský fotograf a filmař Jan Beran. V následujících letech se realizovalo 57 audiovizuálních záznamů vyprávění aktivních tvůrců, reprezentujících několik generací českých kinoamatérů. (Součástí projektu je také skupina osmi filmařů ze Slovenska.) Na ně navázala podobně koncipovaná devítidílná série „Přátelé amatérského filmu“, v níž byli zastoupeni mj. soutěžní porotci a publicisté významně angažovaní v dění okolo amatérské kinematografie (Ing. Josef Valušiak, Alena Kučerová, Ing. Emil Pražan a dal.). Zmíněnou sérii později doplnily vzpomínky organizátorů šesti významných domácích soutěží (PhDr. Šárka Tryhuková – Brněnská šestnáctka; PhDr. Jan Tydlitát – Rychnovská osmička; Ing. Jan Kadlčík – Mladá kamera Uničov a dal.). Celkem bylo natočeno 82 osob.

Galerii amatérských filmařů tvoří subjektivní výpovědi přímých aktérů klubového a soutěžního života a s tímto vědomím je třeba také k tomuto materiálu přistupovat. Zachycené vzpomínky rozšiřují základnu archivních pramenů (písemných dokumentů, publikací, časopisů, filmových děl). Získaný záznam není určen k veřejnému promítání, jeho poměrně jednoduché provedení ve stylu „mluvících hlav“ k tomu ani nemá předpoklady. Měl by sloužit především zájemcům o historické studium tohoto kinematografického tématu. Svého druhu je projekt specifickým doplňkem

(variací) orální historie obohaceným o možnosti obrazu, které oceníme především ve chvílích, kdy filmaři předvádějí technické vybavení, své vyprávění doprovázejí ukázkami starých fotografií nebo popisují vlastní techniku animace.

Jednotlivé příspěvky Galerie amatérských filmařů jsou v Národním filmovém archivu uloženy na kazetách Mini DV a kazetách VHS. Pro potřeby rubriky *Edice a materiály* byl zhotoven přepis dvou výpovědí do podoby tištěného textu. V prvním případě jde o vzpomínky nestora české amatérské kinematografie Ing. Antonína Skotáka, zakladatele animační skupiny Trik, jejímiž dalšími členy byli výtvarník Jiří Scheuba, loutkový animátor Jiří Čapek a zvukový technik Ing. Ivo Dašek. Druhý příspěvek obsahuje výpověď brněnského filmaře Ing. Jana Sichlera, jenž ve své filmařské činnosti spolupracoval především s Michaelem Smatanou a Jaroslavou Müllerovou.

Přepis do textové podoby si vyžádal gramatické a stylizační úpravy, vzhledem ke specifickým znakům mluvené řeči – opakující se slova, fráze, odbočení od počáteční myšlenky. V případě nepřesností byl text následně upraven poznámkami. Oba monology jsou kráceny.

Jiří Horníček